

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ПІДПРИЄМСТВА

К. Нор, студентка групи МгОП-1-20

Науковий керівник: Саванчук Т.М., к.е.н.,
доцент

В сучасних умовах розвитку господарських відносин та стану економіки, момент постачання товарів та оплати не збігаються, тому виникає таке поняття як «дебітори» та «дебіторська заборгованість». Зовнішні боржники підприємства виникають або внаслідок попереднього постачання товарів (робіт, послуг) з їх післяплатою за договором, або ж при перерахуванні авансу на рахунок постачальника. Як і будь-який інший актив підприємства, дебіторська заборгованість потребує розуміння її сутності та жорсткого контролю за процесом перетворення такого активу у безнадійний борг, що може загрожувати стабільній роботі бізнесу.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [2], який застосовується з урахуванням особливостей оцінки та

розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості, встановлених іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [3]. Згідно з яким дебітори

– юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [2].

В господарській практиці діяльності підприємств, дебіторську заборгованість класифікують за такими ознаками:

- за терміном погашення;
- за об'єктами, щодо яких виникли зобов'язання дебіторів;
- за своєчасністю оплати боржниками.

За першою ознакою виділяють довгострокову та поточну дебіторську заборгованість.

Довгострокова дебіторська заборгованість – сума дебіторської заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. Датою балансу при цьому вважають останній день звітної періоду – 31 грудня. До складу довгострокової дебіторської заборгованості відносять такі об'єкти: заборгованість за майно, передане у фінансову оренду; заборгованість, забезпечену довгостроковими векселями та іншу довгострокову заборгованість.

Поточна дебіторська заборгованість – сума дебіторської

заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Дебіторську заборгованість за об'єктами, щодо яких виникають зобов'язання дебіторів, поділяють на:

- дебіторську заборгованість, пов'язану з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг;

- дебіторську заборгованість, що не пов'язана з реалізацією продукції, товарів, робіт, послуг, а виникає внаслідок здійснення інших операцій.

Залежно від своєчасності оплати дебіторську заборгованість класифікують на:

- дебіторську заборгованість, термін оплати якої не настав;

- дебіторську заборгованість, не оплачена в термін (прострочена, сумнівна);

- дебіторську заборгованість, за якою минув термін позовної давності (безнадійна) [1].

Виникнення простроченої, сумнівної та безнадійної заборгованості призводить до «заморожування» активів та уповільнення швидкості обороту грошових коштів.

Щоб цього уникнути потрібно:

- виконувати постійний моніторинг потенційних дебіторів (оцінювати фінансовий стан та платоспроможність, ринкову репутацію, імідж тощо);

- створити резерв сумнівних боргів та виробити порядок його визначення

в обліковій політиці підприємства;

- систематично проводити інвентаризацію заборгованості.

Отже, ведення будь-якого бізнесу передбачає укладання господарських, трудових, цивільно-правових договорів, взаємодію з контрагентами та державою, а тому неможливо убезпечитися від виникнення дебіторської заборгованості. В таких умовах потрібно розуміти сутність такої заборгованості та уміти її класифікувати, що дозволить правильно вести облік заборгованості та здійснювати її оцінку, що зменшить ризик виникнення сумнівної та безнадійної заборгованості, що в свою чергу позитивно вплине на фінансовий стан підприємства.

Література:

1. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 424 с. URL:https://pidru4niki.com/87858/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_oblik

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

3. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський

облік: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
URL: [https://pidru4niki.com/1635031853207/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/
buhgalterskiy_oblik](https://pidru4niki.com/1635031853207/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/buhgalterskiy_oblik)